

ГАЗЕТА
ВETERANІВ ВІЙНИ

З нами Правда, з нами Справедливість, з нами Чесність і Честь

Третій Тост

2025 рік

ТРАВЕНЬ

№ 5 (773)

БУДЬ-ЯКЕ ЗЛО НЕОДМІННО ЗАКІНЧУЄТЬСЯ

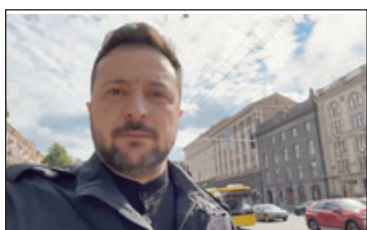
Звернення Президента з нагоди Дня пам'яті та перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939–1945 років

*Доброго ранку,
дорогі українці, українки!*

СЬОГОДНІ День пам'яті та перемоги над нацизмом. День, який ми відзначаємо разом з усім світом, з усіма, хто 80 років тому боровся за життя, аби зло прогало, аби «ніколи знову». На жаль, три роки тому це знову повторилося, і так само, як колись, над Києвом знову заревила сирена повітряної тривоги, зло знову пішло на нашу землю українську.

Вранці 24 лютого на Хрещатику було пусто – ні машин, ні людей. Зараз тут – життя, ви бачите. Три роки тому, під час запису звернення до Дня Незалежності, тут була спалена російська техніка. І тільки такий парад зло може отримати тут. Тут, де сьогодні панує наше бажання жити, бути.

Сьогодні тут українці, тут українки йдуть своїми вулицями під своїми прапорами завдяки своїм героям. Нашим героям, нашим воїнам. Хто захистив і захищає країну зараз по всій лінії фронту, далеко від свого дому, аби це життя було можливим. Хтось поспішає, хтось просто гуляє, готує каву, робить свою роботу. Хтось везе автівку на фронт, хтось їде у справах, працювати на благо людей, а хтось їде центром свого міста, свого містечка й чує: «Дякую!» Це так важливо. «Дякую»

для них – для воїнів – таке важливе, таке потрібне в ці кілька днів, що вони мають, аби перевести подих трішки. А далі – продовжувати свою службу Україні, щоб продовжувалося життя в Україні. Всюди. У

Києві, Львові, Дніпрі, Харкові, Одесі, у всій країні, яка живе, щоб боротись, і бореться, щоб жити. І це – відповідь на питання, чому зло обов'язково програє. І в чому взагалі різниця між ними в Росії і нами. Цю різницю Росія показує кожного 9 травня. Різницю між життям на майдані Незалежності та парадом страху на Красній площі. Колони з танків, коробки вбивць, що марширують, переведення масовка, напівживі обличчя, які звисока приймають цю ходу. Секта під назвою «Можемо повторити». Ви

(Закінчення на 2-й стор.)

Офіційно

ПРІОРИТЕТ ВНУТРІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ

Президент України Володимир Зеленський підписав закон, який вперше на законодавчому рівні визначає основи внутрішньої політики у сфері підтримки ветеранів.

ЙДЕТЬСЯ про Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» щодо формування комплексного підходу до внутрішньої політики у ветеранській сфері» (№4285-ІХ), розроблений народними депутатами України за участі Мінвeterанів.

Документ закладає фундамент для подальшої реалізації змін: у першу чергу, в соціальній, медичній, освітній та інших сферах для наших ветеранів і ветеранок, їхніх сімей, родин полеглих захисників і захисниць України.

Основні положення закону передбачають:

- забезпечення належної реалізації медичних, освітніх, трудових, економічних, культурних, соціальних прав ветеранів війни, членів їхніх сімей;
- формування культури вшанування подвигу ветеранів війни, захисників і захисниць України та постраждалих учасників Революції Гідності;
- сприяння створенню матеріальної та нематеріальної культурної спадщини про українські військові перемоги та українську військову доблесть;

- залучення ветеранів війни до національно-патріотичного виховання;
- створення ефективної системи переходу від військової служби до цивільного життя;
- створення єдиної державної електронної системи турботи про ветеранів війни;
- сприяння у створенні суб'єктів підприємницької діяльності ветеранами війни;
- сприяння створенню нових векторів соціального захисту ветеранів війни.

Мінвeterанів висловлює вдячність Президенту України, Верховній Раді України, народним депутатам, зокрема, ініціатору законопроекту Тарасу Тарасенку, Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів.

ПОСТАНОВА КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

Про встановлення розмірів разової грошової виплати до Дня Незалежності України, передбаченої Законами України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» і «Про жертви нацистських переслідувань», у 2025 році

З МЕТОЮ здійснення разової грошової виплати до Дня Незалежності України ветеранам війни, особам, на яких поширюється дія Законів України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» і «Про жертви нацистських переслідувань», Кабінет Міністрів України постановляє:

Установити, що разова грошова виплата до Дня Незалежності України виплачується до 24 серпня 2025 р. у таких розмірах:

особам, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, – 3100 гривень;
членам сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, статус яким встановлено згідно з пунктом 1 статті 10 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», членам сімей загиблих (померлих) захисників і захисниць України, дружинам (чоловікам) померлих осіб з інвалідністю внаслідок війни, які не одружилися вдруге, дружинам (чоловікам) померлих учасників бойових дій, учасників війни та жертв нацистських переслідувань, визнаних за життя особами з інвалідністю від загального захворювання, трудового каліцтва та з інших причин, які не одружилися вдруге, – 650 гривень;

учасникам війни та колишнім в'язням концентраційних таборів, гетто, інших місць примусового тримання, визнаних особами з інвалідністю від загального захворювання, трудового каліцтва та з інших причин:
І групи – 3100 гривень; II групи – 2900 гривень; III групи – 2700 гривень;
учасникам бойових дій, постраждалим учасникам Революції Гідності та колишнім неповнолітнім (яким на момент ув'язнення не виповнилося 18 років) в'язням концентраційних таборів, гетто, інших місць примусового тримання, а також дітям, які народилися в зазначених місцях примусового тримання їх батьків, – 1000 гривень;

Прем'єр-міністр України Д. ШМИГАЛЬ.

Інд. 26.

29 квітня 2025 р., № 486, Київ.

Дата

НАША ПАМ'ЯТЬ ЖИВА

У третю неділю травня 1988 року «афганцями» спільно з комсомольськими організаціями, трудовими колективами, студентською молоддю та мешканцями Дніпропетровська на території парку імені Т. Г. Шевченка було закладено пам'ятний знак і розпочалася підготовка до спорудження пам'ятника полеглим воїнам, а також до утворення міської організації учасників війни в Афганістані і членів сімей загиблих воїнів.

ПІД ЧАС ЗАКЛАДКИ пам'ятного каменю активісти-«афганці» домовились у третю неділю травня щороку збиратися разом біля пам'ятника і проводити День воїна-інтернаціоналіста Дніпропетровська. Підставою для цього слугували початок виведення військ із Афганістану і початок роботи зі спорудження пам'ятника. Згодом ця традиція втілювалась в життя громадських організацій ветеранів війни в Афганістані Дніпропетровщини.

Встановлений у Дніпропетровську пам'ятник загиблим в Афганістані воїнам «Вибух пам'яті» став першим таким монументом на території колишнього СРСР у жовтні 1989 року. Він присвячений пам'яті солдатів, які за наказом своєї держави брали участь у тій

неоголошеній війні, що тривала більше дев'яти років.

До пам'ятника постійно приходять і ветерани війни, які виконували свій військовий обов'язок в інших країнах, де велися бойові дії.

Поруч – пам'ятний знак, встановлений усім побратимам – учасникам бойових дій в Афганістані, які зникли безвісти, померли на рідній землі від ран і хвороб.

І цього року у третю неділю травня ветерани-«афганці», члени сімей воїнів, які загинули в Афганістані, і члени сімей померлих ветеранів війни зібрались біля пам'ятника «Вибух пам'яті» і вшанували пам'ять бойових побратимів і рідних покладанням квітів і хвилиною мовчання.

Прес-група ДМОВА УСВА.

Про добрі справи ветеранів-«афганців» міста Дніпра і Дніпропетровщини читайте на 4-5-й стор.

Передплата

Побратиме, це наша з тобою газета!

АТ «Укрпошта» інформує, що розпочалася передплатна кампанія на друге півріччя 2025 року (із доставкою з липня) в усіх об'єктах поштового зв'язку:

- з 1 травня – за електронною версією передплатних каталогів на автоматизованих відділеннях;
- з 5 травня – за друкованими каталогами на автоматизованих відділеннях і пересувних відділеннях через пристрій 3 в 1 Be Post.

Термін проведення передплати на загальнодержавні та місцеві медіа на друге півріччя – до 25 червня 2025 року.

Газету Української Спілки ветеранів Афганістану (воїнів-інтернаціоналістів) «ТРЕТІЙ ТОСТ» можна передплатити.

Вартість передплати на місяць – 36 грн (вартість з доставкою – 16 грн, приймання передплати – 20 грн), на три місяці – 68 грн, на шість – 116 грн.

Наш індекс – 30224.

Підтримуйте газету воїнів-інтернаціоналістів «Третій тост» своєчасною передплатою.

БУДЬ-ЯКЕ ЗЛО НЕОДМІННО ЗАКІНЧУЄТЬСЯ

Звернення Президента з нагоди Дня пам'яті та перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939–1945 років

(Закінчення.
Початок на 1-й стор.)

повторили. Повторили все те зло. Україна це бачила. Весь світ це побачив. Завтра про звірства нацистів буде говорити організатор братських могил у Бучі. І про блокаду Ленінграда казатимуть ті, саме ті, хто влаштував блокаду Маріуполя. Буде парад цинізму. Інакше просто не назвеш. Парад жовчї й брехні. Так, ніби не десятки держав-союзників, а особисто Путін перемагав нацизм. Наче він своїми руками підіймав Прапор Перемоги над Рейхстагом у Берліні.

Слава богу, Україна вирвалася із цього всього, із цього болота, слава богу, Україна не забула, що 80 років тому з нацизмом боролися десятки народів. І понад 8 мільйонів українців, на жаль, загинули в цій боротьбі. І майже кожна наша родина має фото, береже пам'ять про когось зі своїх. Прадід, бабуса чи прабабуся або, як у мене, дідусь. І ті з нас, хто застав ще живих ветеранів Другої світової, пам'ятають, як вони тихо, скромно збиралися, без романтики, без пафосу згадуючи той час, як вони завжди

підіймали тост: «Нехай не буде війни!»

І майже кожна українська родина сьогодні має героя, який боровся чи бореться з новим злом. Бореться за нашу Україну, наш Київ, за всі наші міста, села, за наших людей, за наше життя.

І ось це дуже важливе місце – місце пам'яті – показує, чому це життя є, і чому Україна жива, і чому вона така сильна, і як наші люди цінують своїх героїв. Колиш тут була лише табличка, просто листочок А4, і був напис: «Постав прапорець, якщо знаєш того, кого вбила Росія». Зараз тут місце народної пам'яті. І кожен прапорець, кожен портрет, кожна свічка – це наша подяка, це наша шана. І це, ви знаєте, не монумент, зроблений за вказівкою. Це людське бажання віддати належне найкращим з українців. І це ще один доказ прірви між нами та злом. Для них ідол – дід на Красній площі, що забрав життя мільйонів. Для нас же герої – герої серед нас.

І кожен із нас хоче, аби настала тиша, настала перемога миру. Ми боремось за це. І розуміємо, що для цього потрібно. Або Росія має

радикально змінитись. Або ж змінюватись доведеться світу. Саме так, як світ зробив це 80 років тому. Коли всім нарешті стало очевидно: умиротворювати зло неможливо. З ним треба боротись. Разом. Боротись рішуче. Силою. Тиском. На полі бою, дипломатичній арені, в економічному просторі, усюди, де це тільки можливо. Щоб дійсно «ніколи знову». Або світу доведеться проводити денацифікацію й демілітаризацію Росії.

Дорогі українці!

Вісімдесят років тому було здобуто перемогу над нацизмом у Другій світовій війні. І цей день нагадує нам важливу закономірність: будь-яке зло неодмінно закінчується. Будь-який окупант врешті-решт залишає нашу землю. Завжди життя повертається. І саме за це стоїмо сьогодні. Саме це одного дня станеться.

З Днем пам'яті та перемоги над нацизмом у Другій світовій війні! Вічна пам'ять усім, хто боровся зі злом, і слава всім, хто захищає сьогодні життя!

Слава Україні!

8 травня 2025 року.

Соціальний захист

ДЛЯ РОЗВИТКУ АДАПТИВНОГО СПОРТУ

Президент України Володимир Зеленський підписав важливий закон, який закріплює поняття «адаптивний спорт» і чіткі державні гарантії для людей з інвалідністю, зокрема ветеранів і ветеранок, щодо спортивних послуг і можливостей для відновлення.

ВІДТЕПЕР адаптивний спорт допоможе людям з інвалідністю відновити фізичне та ментальне здоров'я, а також сприятиме їх успішній самореалізації. Це суттєвий крок до створення ефективної системи розвитку адаптивного спорту в Україні.

Прийнятий закон визначає норми щодо:

- поняття «адаптивний спорт» і виокремлення його як окремого напрямку фізичної культури;
- координації Міністерством мо-

лоді та спорту України заходів з адаптивного спорту;

– визначення суб'єктів сфери фізичної культури і спорту, які на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях організовуватимуть та проводитимуть відповідні заходи;

– покладення на місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування повноважень щодо забезпечення умов для розвитку адаптивного спорту за місцем проживання та відпочинку громадян;

– встановлює роль спортивних федерацій у сприянні розвитку адаптивного спорту та їхньої участі в реалізації державної політики.

Адаптивний спорт – це не лише про фізичну активність, а про відновлення впевненості у власних силах та долучення до спільноти одноподібних зі схожим досвідом й цілями, де кожен підтримує і розуміє одне одного.

Детальніше ознайомитися із Законом України «Про внесення змін до Закону України «Про фізичну культуру і спорт» щодо адаптивного спорту» (4370-IX) можна за посиланням: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4370-20#Text>.

ЯКЩО ЖИТЛО ЗНИЩЕНЕ ЧЕРЕЗ БОЙОВІ ДІЇ

ЯКЩО ваше житло було знищене через бойові дії починаючи з 24 лютого 2022 року, ви можете отримати житловий сертифікат за програмою «Відновлення».

Хто має право?

Компенсація надається внутрішньо переміщеним особам, зокрема з числа ветеранів війни та військовослужбовців, які перебувають на обліку внутрішньо переміщених осіб і потрапили у складні життєві обставини.

Пріоритетне право мають:

– учасники бойових дій, особи з інвалідністю внаслідок війни, особи, визначені частиною першої статті 10, частиною першої статті 10-1 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»;

– особи, призвані на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, відповідно до Указу Президента України «Про загальну мобілізацію» від 24 лютого 2022 року № 65/2022, затвердженого Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про загальну мобілізацію» від 3 березня 2022 року № 2105-IX, та яким не надано статус учасника бойових дій.

Відповідно до Закону України «Про компенсацію за пошкодження та знищення окремих категорій об'єктів нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України, та Державний реєстр майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України».

Якщо ви вже маєте житловий сертифікат «Відновлення».

Звертаємо увагу, що з лютого

Держава допомагає тим, хто втратив дім через російську військову агресію, та надає можливість отримати житловий сертифікат, за який можна придбати нове житло. Пріоритетною групою є ветерани війни та військовослужбовці.

2025 року діє фінансування програми для внутрішньо переміщених осіб, на яку уряд спрямував 15 млрд грн. Скористатись нею можуть ветерани та військовослужбовці з числа ВПО, які потрапили у складні життєві обставини та у яких було знищене єдине житло.

Для цього необхідно мати актуальну довідку ВПО. Це можна зробити через Дію або ЦНАП.

Довідку ВПО можна отримати навіть якщо переміщення відбулося в межах однієї громади.

Після отримання довідки ваша заява на бронювання коштів буде переведена із загальної черги в чергу для ВПО (пріоритетне право при цьому зберігається).

Якщо ваше житло було знищене, але ви ще не отримали сертифікат «Відновлення, необхідно: перший крок – подати інформаційне повідомлення про пошкоджене житло в застосунку або через портал Дія, ЦНАП чи нотаріуса.

Після подання інформаційного повідомлення потрібно подати заяву на отримання компенсації у вигляді житлового сертифікату. Це можна зробити в застосунку або через портал Дія, ЦНАП чи нотаріуса. На цьому етапі важливо, щоб право власності на житло було зареєстроване в Державному реєстрі речових прав. Якщо право власності не зареєстроване, потрібно звернутись до державного реєстратора та зареєструвати його.

Під час подання заяви на «Відновлення» потрібно вказати, що у вас є пільгова категорія.

Після подання заяви вона по-

трапляє до комісії місцевої влади, яка має обов'язково підтвердити факт руйнування житла та визначити суму сертифікату, про що будуть внесені відповідні відомості в Реєстр пошкодженого та знищеного майна.

Звертаємо увагу, що під час контакту з комісією вам потрібно буде надати документи, що підтверджують пільги.

Після підтвердження факту руйнування комісія ухвалює рішення про нарахування компенсації. Інформацію про це отримаєте в застосунку Дія.

Паралельно з цим, якщо ви є внутрішньо переміщеною особою, ви можете отримати довідку внутрішньо переміщеної особи. Після того як ви отримали довідку ВПО та житловий сертифікат у Дію, ви можете забронювати кошти по житловому сертифікату, щоб придбати нове житло.

Звертаємо увагу! Якщо знищене житло перебувало у спільній власності, кожен з співвласників отримає окремий житловий сертифікат, який можна реалізувати спільно або окремо один від одного.

Якщо ви хочете спільно реалізувати житлові сертифікати, вам потрібно подати заяви на бронювання коштів в один час. Тому потрібно переконатись, що обидва власники сертифікатів підпадають під програму для ВПО (актуальна довідка та відсутність іншого житла у власності).

Після підтвердження бронювання у вас буде 30 днів для реалізації угоди купівлі-продажу нового житла.

Держава системно трансформує політику щодо працевлаштування людей з інвалідністю. Ключова мета – створити умови, в яких кожна людина, котра хоче і може працювати, отримає таку можливість. Про це заявила міністр соціальної політики України Оксана Жолнович в ефірі телемарафону «Єдині новини».

РЕАЛЬНІ МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ

За статистикою, в Україні з близько 3 мільйонів людей з інвалідністю працевлаштовані лише 420 тисяч. Це трохи більше ніж 16%, тоді як у країнах ЄС цей показник перевищує 50%. Така ситуація вимагає комплексних змін – як у нормативній базі, так і у ставленні суспільства та роботодавців.

Уже з 1 січня 2026 року набуде чинності новий закон № 4219-IX, який:

- поширює 4% квоту на працевлаштування людей з інвалідністю на всі сфери, включно з держорганами;
- змінює підхід до визначення можливостей праці – замість того, щоб фокусуватися на обмеженнях, визначає лише ті види робіт, що можуть зашкодити здоров'ю або безпеці;
- впроваджує соціальний супровід для людей з інвалідністю на робочому місці – держава фінансуватиме адаптацію середовища та колективу.

Окрема увага – заміна адміністративних штрафів на цільовий внесок. Роботодавцеві матиме ви-

бір: або працевлаштовувати людей з інвалідністю, або сплачувати зменшений внесок до спецфонду, з якого фінансуватимуться програми підтримки працевлаштування.

«Цей механізм не каральний, а мотиваційний. Ми спростили оплату і зробили її прозорою – щоб роботодавець розумів, на що йдуть кошти», – пояснила Оксана Жолнович.

Також законом передбачено:

- пільговий розрахунок квоти (один працівник з інвалідністю першої групи зараховується як двоє);
- компенсацію роботодавцям у випадку зниженої продуктивності;
- розширення держпідтримки для бізнесів, що створюють робочі місця.

За словами Оксани Жолнович, вся ця система базується на індивідуальному підході – від реального оцінювання функціонування людини до підбору потрібних послуг.

«Людина з інвалідністю – повноправний учасник суспільства. Ми змінюємо підходи, щоб кожен мав можливість реалізувати себе й отримати гідну підтримку», – резюмувала міністр.

БЕЗОПЛАТНА ОСВІТА ДЛЯ ВЕТЕРАНІВ

Здобуття освіти, перепідготовка або підвищення кваліфікації наших захисників і захисниць – важливий етап на шляху повернення у цивільне життя.

САМЕ ТОМУ Мінветеранів для ветеранів, ветеранок та їхніх родин оплатить такі освітні послуги: професійна підготовка, перепідготовка, підвищення кваліфікації; здобуття нової спеціальності на базі наявного рівня освіти; навчання на магістратурі за наявності бакалаврського ступеня. Максимальна вартість навчання, яку компенсує держава, – до 15 прожиткових мінімумів для працездатних осіб (наразі це 45420 грн).

Хто може скористатись: ветерани й ветеранки війни; члени родин ветеранів і ветеранок; особи, які мають особливі заслуги перед Україною, та члени сімей таких осіб; члени сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, захисників і захисниць України. (До членів сімей належать дружина/чоловік, їхні неповнолітні діти, діти, які навчаються за денною формою здобуття освіти, до закінчення ними закладів професійної (професійно-технічної) та вищої освіти, але не більш як до досягнення ними 23 років).

Як скористатись програмою:

1. Оберіть навчальний заклад.
2. Подайте заяву до структурного підрозділу з питань ветеранської політики (при ОВА, райдержадміністрації, міськвиконкомі тощо) за адресою задекларованого/зареєстрованого місця проживання (перебування) або за місцем фактичного проживання (перебування).
3. За результатами профпоради отримайте направлення на навчання до обраного закладу освіти.
4. Підпишіть тристоронній договір про надання послуг (структурний підрозділ з питань ветеранської політики / навчальний заклад / ветеран, ветеранка або член сім'ї).

Структурний підрозділ перевіряє документи, реєструє заяву, видає направлення на профпораду та навчання, укладає тристоронній договір про професійну адаптацію.

Маєте питання? Звертайтеся до профільних фахівців Мінветеранів за телефоном 063-035-54-68 або пишіть на dpri@mva.gov.ua.

ДОПОМАГАЄМО ПЕРЕМАГАТИ!

Волонтерський центр «Патріот» Тернопільської обласної Спільки ветеранів Афганістану продовжує збирати й відправляти допомогу українським воїнам на передову.

СПІЛЬНО з громадською організацією «МОЯ 7Я» вчоргове відправили вантаж на Запорізький напрямок бойових дій в легендарну 65-у окрему механізовану бригаду, яка тривалий час успішно обороняє Запоріжжя, в підрозділ нашого бойового побратима Тараса Михальчука (позивний «Іспанець»).

Волонтерська спільнота придбала для їхнього підрозділу два автомобіля, дрони, генератори, завантажили маскувальні сітки, армовані стрічки для дронівих

скидів, папір А4 з файлами для ведення бойової документації, медицину, засоби особистої гігієни та пральний порошок, продукти харчування та молочну продукцію для вареників, які виготовили дівчата-волонтери з ГО «Бункер С».

Щира подяка за надану допомогу приватному підприємцю Володимирі Оришчаку, пастору Церкви Ісуса Христа Ігорю Білорусу, керівництву тернопільського молокозаводу «Молюк», волонтерській спільноті «Бункер С», ве-

теранам-«афганцям» Сергію Лісовому, Ігорю Тарасу, Зеновію Грам'яку, Сергію Туру та багатьом іншим, хто не стомився підтримувати наше військо для якнайшорішого настання миру і спокою в Україні.

Волонтерський центр «Патріот» відправив допомогу українським воїнам на передову в один з підрозділів 141-ї піхотної бригади на Запорізький напрямок бойових дій.

Маскувальні сітки, медикаменти, пінки-гель для обробки стелі бліндажів від дощу, засоби

особистої гігієни, продуктів набо-ри, сигарети, воду та все необхідне по запитам наших воїнів.

Дорогоцінний вантаж доправлений на передову та розподілений по підрозділах, а ми отримали теплу подяку від командування бригади й домовились про подальшу співпрацю.

Щиро вдячні за допомогу спільноті волонтерів «Бункер С», тернопільському молокозаводу «Молюк», волонтерам «Козацько-десантний рій», колективу тернопільської ЗОШ-11, ТОВ «Карпатська джерельна» та всім небайдужим.

Продовжуємо працювати на Перемогу!

Василь КОГУТ,
перший заступник голови
Тернопільської обласної
організації УСВА.

Соціальний захист

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАСОБАМИ РЕАБІЛІТАЦІЇ – ПРІОРИТЕТ ДЕРЖАВИ

«Держава забезпечує безоплатними якісними допоміжними засобами реабілітації кожного, хто цього потребує. Зокрема, йдеться про військовослужбовців і ветеранів, які, захищаючи країну, ризикують найціннішим – власним життям і здоров'ям», – про це зазначив заступник міністра соціальної політики України Володимир Василенко під час III міжнародного Конгресу Координаційної платформи «Взаємодія» в Україні.

ЗАВДАННЯ держави – вибудувати систему, яка повертає ветеранів до повноцінного, гідного й справедливого життя. Систему, що працює не просто «на папері», а дає можливість кожній конкретній людині відчувати підтримку та допомогу з боку держави.

Серед заходів, спрямованих на полегшення доступу військовослужбовців і ветеранів війни до безоплатного протезування, які ініціювало та реалізує Міністерство соціальної політики:

– **Спрощення та удосконалення процесу забезпечення допоміжними засобами реабілітації.**

Заявку на отримання допоміжного засобу реабілітації можна подати через Соціальний портал Мінсоцполітики soc.gov.ua після проходження оцінювання повсякденного функціонування особи. Таке оцінювання та призначення ДЗР здійснюють експертні команди, які з 1 січня замінили застарілу систему МСЕК.

Також подати заяву можна до найближчого ЦНАПу, структурного підрозділу з питань соціального населення, територіального відділення Фонду соціального захисту

осіб з інвалідністю, або через соціального працівника закладу, де людина отримує медичну чи реабілітаційну допомогу.

– **Розширення можливостей отримання високофункціональних протезів.**

Учасники бойових дій можуть отримувати високофункціональний протез без проведення первинного протезування, якщо це рекомендовано мультидисциплінарною реабілітаційною командою (МДРК), а також у всіх випадках високої ампутації верхньої або нижньої кінцівки, чи у разі ампутації двох нижніх кінцівок. Раніше отримати такий виріб можна було лише через 12 місяців після первинного протезування.

Також підвищено граничну вар-

тість протезів: верхньої кінцівки – до майже 4,3 млн гривень, нижньої кінцівки – до 3,8 млн гривень.

– **Дерегуляція роботи протезних підприємств.**

Кожен, хто потребує протезування, може самостійно обрати, де саме отримати якісний протез. Вартість покриває держава. Наразі на ринку допоміжних засобів реабілітації працює понад 100 підприємств.

На онлайн-платформі protez.msp.gov.ua можна знайти покрокові роз'яснення та відповіді на поширені запитання про державну програму безоплатного забезпечення допоміжними засобами реабілітації.

Володимир Василенко також зазначив, що одним із пріоритетів державної політики є створення ефективної системи реабілітації для осіб з інвалідністю, зокрема, серед військовослужбовців і ветеранів війни. У цьому напрямі важливу роль відіграють спеціалізовані заклади, які забезпечують комплексну підтримку – від фізичного відновлення до соціальної інтеграції.

Наразі на Київщині, Львівщині, у Вінниці та Івано-Франківську працюють центри реабілітації, де створено умови для навчання людей з інвалідністю. У таких закладах ветерани можуть, зокрема, опанувати навички управління кріслом колісним. Особи з інвалідністю з порушеннями зору можуть на спеціальних навчальних майданчиках отримати базові навички для орієнтування як у приміщенні, так і поза ним.

Ветерани та ветеранки з інвалідністю можуть навчитись керуванню на спеціалізованих автомобілях за кошти Мінветеранів.

МОБІЛЬНІСТЬ, НЕЗАЛЕЖНІСТЬ, ІНТЕГРАЦІЯ

Як це зробити?

Водіння авто у сучасному світі стає необхідністю зокрема й для ветеранів і ветеранок з інвалідністю. Адже це не лише про практичні навички водіння, а й забезпечення їх мобільності, незалежності та інтеграція в активне життя.

Тож Мінветеранів відшкодовує вартість навчання керуванню на спеціалізованих авто.

Хто може скористатися:

- ветерани та ветеранки війни,
- члени їхніх сімей,
- члени сімей загиблих (померлих) Захисників і Захисниць України.

Це громадяни, які мають інвалідність (незалежно від причин її отримання), мають медичні показання до керування транспортними засобами.

За інформацією МВС наразі функціонують 16 спеціалізованих автошкіл у 14 регіонах, з них 7 – на базі закладів освіти системи МВС.

Щоб пройти безкоштовне навчання, потрібно звернутися до місцевого підрозділу з питань ветеранської політики (наприклад, районна адміністрація) за місцем реєстрованого або фактичного проживання (перебування). Заяву можна подати як у паперовій, так і в електронній формі.

До заяви додаються документи:

- копія паспорта громадянина України;
- копія реєстраційного номера

облікової картки платника податків (у разі відсутності, в паспорті має бути відмітка про відмову від прийняття такого номера);

– копія індивідуальної програми реабілітації;

– копія посвідчення, що підтверджує наявність одного із статусів, або документа, що підтверджує належність до певної категорії осіб;

– копія свідоцтва про шлюб, для дітей – свідоцтва про народження (для членів сімей);

– медична довідка щодо придатності до керування транспортним засобом.

Підрозділ з питань ветеранської політики укладає тристоронній договір про надання послуг із ветераном війни або членом його сім'ї та автошколою. Навчання повністю оплачує Мінветеранів.

З детальною інформацією про проект та умови навчання можна ознайомитися за посиланням: <https://driveability.mvs.gov.ua/>.

Навчання керуванню на спеціалізованих авто для ветеранів з інвалідністю здійснюється на виконання Стратегії ветеранської політики до 2030 року та в рамках фланганського проекту «Безбар'єрні автошколи», що реалізується Міністерством внутрішніх справ України у межах Національної стратегії безбар'єрності, яка створена за ініціативи першої леді Олени Зеленської.

Кабінет Міністрів України ухвалив постанову, якою затверджено механізм фінансування з державного бюджету для надання розширеного переліку безоплатних медичних послуг ветеранам війни на рівні первинної медичної допомоги.

РОЗШИРЕННЯ МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ

Цей проект запущений у 2025 році спільно Міністерством у справах ветеранів, Міністерством охорони здоров'я та Національною службою здоров'я України (НСЗУ).

Фінансування буде здійснюватися в рамках бюджетної програми КПКВК 1501120, яка передбачена у держбюджеті-2025 на підтримку ветеранів війни та їхніх сімей.

Скористатися розширеним переліком безоплатних медичних послуг можуть учасники бойових дій, які звільнені з військової служби, та особи з інвалідністю внаслідок війни.

Стануть доступними такі послуги:

– персоналізоване лікування – розробка індивідуального плану з урахуванням стану здоров'я, хро-

нічних захворювань і групи ризику;

- розширений скринінг – обстеження на стани, пов'язані з наслідками бойових дій;

- психологічна допомога – індивідуальна та групова терапія, когнітивно-поведінкова терапія, програми управління стресом;

- лікування бойових травм і хронічних станів – консультації вузькопрофільних спеціалістів (ортопеда, невролога тощо);

- реабілітація – відновлення після поранень та хвороб;

- терапія захворювань опорно-рухової системи – артрит, артроз, хвороби суглобів.

Нагадаємо, з 4 березня НСЗУ почала прийом пропозицій від медичних закладів щодо укладення договорів у межах цього проекту.

ПРО БЕЗОПЛАТНІ МЕДИЧНІ ПОСЛУГИ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВЕТЕРАНІВ ЛІКАМИ ЧИТАЙТЕ НА 5-Й СТОР.

За даними Фонду соціального захисту осіб з інвалідністю, у першому кварталі 2025 року 27 тисяч українців отримали понад 90 тисяч допоміжних засобів реабілітації (ДЗР) – на це держава спрямувала більш як 1 мільярд гривень. Найбільше засобів видали у Житомирській, Дніпропетровській, Львівській, Харківській та Вінницькій областях.

«ЩЕ КІЛЬКА РОКІВ тому доступ до забезпечення протезами і допоміжними засобами реабілітації мали лише обрані підприємства. Сьогодні ми зняли всі бар'єри й відкрили ринок, завдяки чому українці можуть обирати найкращі рішення від виробників за державний кошт. Вже працює понад 100 підприємств. Держава робить усе можливе, щоб кожна людина отримала сучасну підтримку для повернення до повноцінного життя», – сказала міністр соціальної політики Оксана Жолнович.

Як відомо, 1 січня 2025 року по-

ЗА ДЕРЖАВНИЙ КОШТ

чала діяти нова система оцінювання повсякденного функціонування особи, в центрі якої – людина та її потреби. Таке оцінювання проводять експертні команди, які замінили застарілі медико-соціальні експертні комісії (МСЕК).

У межах реформи Мінсоцполітики переглянуло та спростило ключові процеси – це дозволило отримувати необхідну підтримку вчасно й без зайвої бюрократії. Зокрема, отримати засіб реабілітації стало простіше: відповідну заяву можна подавати через Соціальний портал Мінсоцполітики, якщо ДЗР призначено експертними командами. Новий сервіс став можливим за підтримки швейцарсько-української Програми «Електронне урядування задля підзвітності влади та участі громади» (EGAP), що виконується Фондом Східна Європа.

Водночас на місцевому рівні звернення до уповноважених органів – центрів надання адміністративних послуг (ЦНАП), органів соціального захисту населення

(ОСЗН) або територіальних відділень Фонду соціального захисту осіб з інвалідністю (ТВ ФСЗОІ) – розглядаються оперативніше, оскільки фахівці цих установ вносять дані одразу до Єдиної інформаційної системи соціальної сфери (ЄІССС) під час звернення. Як свідчить статистика, найчастіше українці звертаються до ОСЗН – саме там прийняли майже 74% заяв про потребу в засобах реабілітації.

Нагадаємо, що за перші два місяці 2025 року українці отримали понад 58,5 тисяч засобів реабілітації.

Важливо: з 1 квітня 2025 року звернення громадян, що стосуються питань сфери охорони здоров'я, опрацьовуються на телефонній «гарячій лінії» Міністерства охорони здоров'я за номером 0800-505-201. Водночас спеціалізована лінія з питань впровадження реформи МСЕК та нової системи оцінювання за номером 0800-602-019 припинила свою роботу – відтепер звертатися з усіх питань можна за одним номером.

ПІДТРИМУЮТЬ ВЕТЕРАНІВ

У ЗУСТРІЧІ взяли участь керівники підрозділів міськвиконкому з питань соціального захисту, охорони здоров'я. Було багато запитань щодо соціального захисту ветеранів війни і членів сімей загиблих воїнів, померлих ветеранів війни. Всі проблемні питання, які порушувалися ветеранами-«афганцями», вирішувалися під час проведення зустрічі або були взяті до уваги для подальшого оперативного реагування і вирішення.

Голова Ради оборони міста

Відбулася робоча зустріч членів правління Криворізької міської організації УСВА з керівництвом Ради оборони міста і виконавчих органів виконкому міської ради.

Кривий Ріг Олександр Вілкул нагородив почесною відзнакою «За захист Криворіжжя» десятих ветеранів-«афганців», двох – на прелюбний жаль – посмертно.

Основний висновок зустрічі: керівництво міста всіляко підтримує всіх учасників бойових дій, всі питання, навіть найгостріші, готує вирішувати оперативно й

швидко, в межах законодавства України. Є повне порозуміння між керівництвом міста і ветеранами-«афганцями».

Головне – що ми разом, а коли ми разом – нас не перемогли. Слава Україні!

Олег РИЖКОВ,
голова Криворізької міської організації УСВА.

ВЕСНЯНІ ТУРБОТИ ДНІПРЯН

Життя йде, війна триває, а актив Дніпропетровського міського об'єднання ветеранів Афганістану УСВА щодня планомірно працює, працюють і районні у місті Дніпро підрозділи та первинні організації ДМОВА. Займаємося звичайними соціальними питаннями.

ДНЯМИ прозвітував про виконану роботу волонтерський центр, який з 2022 року очолює Василь Гонтар – ветеран двох воєн – в Афганістані та нинішньої. Придбали авто для евакуації поранених. Також передали чергову партію різноманітних ліків від наших містян. Вони відразу поїхали у стабілізаційний пункт на один із напрямків. Усім, хто долучився, велика подяка!

Вже стало щорічною традицією у Шевченківському районному підрозділі ДМОВА, і цей рік не виняток, випікати паски для тимчасово переміщених людей та поранених хлопців. Олена Рубан (як її називають ветерани-«афганці» – наша сестричка) та її подруги не змінюють традиції. Великдень вийшов дуже смачний тому, що пасочки робилися з душею і своїми руками. І найголовніше – усім вистачило.

Ведемо прийом «афганців» і членів їхніх сімей в офісі ДМОВА, працюємо онлайн у соціальних мережах.

Дуже багато ветеранів війни в Афганістані з віком потребують лікування та придбання ліків, оздоровлення. У цьому нам дуже допомагає міська Комплексна програма, яку було запроваджено ще на початку 2000 років за ініціативи тодішнього депутата міської ради Юрія Виноградова – голови ДМОВА. Програма щорічно фінансується з міського бюджету, розширюється та діє сьогодні попри війну. За це велика подяка Дніпропетровському міському

голови Бориса Філатову та нинішньому діючому депутатському корпусу.

За підтримкою можна звернутися до ДМОВА з відповідним пакетом документів, який дозволяє розглянути питання про надання допомоги. Звернень настільки багато, що цим займається спеціальний представник в офісі ДМОВА – Анатолій Новак.

Проводимо зустрічі з бойовими друзями з інших міст і районів області, обмінюємося досвідом громадської ветеранської роботи.

Результати нашої роботи та ветеранські новини регулярно висвітлюються у Вайбер Співтоваристві «АФГАНЦІ ДНІПРА», до речі, там понад 550 ветеранів Афганістану та воїнів-інтернаціоналістів, які проживають у нашому місті. Було б більше, але не у всіх є сучасні телефони, а деякі не уміють користуватися, не навчилися (очікують «просунутих7 онуків»).

Незважаючи на те, що сьогодні всі новини можна дізнаватися з Інтернету, ветерани-«афганці» приходять просто поспілкуватися, обговорити з побратимами останні події, висловити свої думки.

Ми продовжуємо працювати, адже зараз найсвятіше – допомагати, тим, хто найбільше страждає, втративши здоров'я чи своє майно, рідних і близьких.

Прес-група ДМОВА УСВА.

Сергій Степанкін із села Піщанка Самарівського району Дніпропетровської області пройшов крізь горнило війни в далекому Афганістані, де після «учебки» з грудня 1983 року по лютий 1986-го служив у підрозділі військ ППО в Шинданді.

3 КОГОРТИ ГЕРОЇВ-ДОБРОВОЛЬЦІВ

ПІСЛЯ повернення додому був упевнений, що військовий досвід залишився в минулому. Однак 24 лютого 2022 року стало днем, який поділив життя Сергія Петровича на «до» та «після». Залишатися остеронь буремних подій не зміг, тож наступного дня пішов добровольцем до військомату, щоб стати на захист Батьківщини. З того часу – у складі 25-ї окремої повітряно-десантної Січеської бригади. Пройшов важкі бої на Ізюмському, Авдіївському, Покровському напрямках.

За вагомих внесок у зміцнення обороноздатності держави, захист суверенітету і територіальної цілісності України, мужність, відвагу та героїзм і з нагоди Дня українського добровольця Сергія Степанкіна відзначено Почесною грамотою Дніпропетровської обласної ради.

Від імені голови Дніпропетровської обласної ради Миколи Лукашука її вручив герою-земляку Піщанський сільський голова Сергій Тищенко, подякувавши за мужність, жертвність і відданість Батьківщині воїну з когорти добровольців – гордості нації та прикладу патріотизму для майбутніх поколінь.

Світлана ЄВДОКИМЕНКО,
за матеріалами Піщанської сільської ОТГ.

ДОПОМОГЛИ ГОСПІТАЛЮ

8 травня, в День пам'яті та перемоги над нацизмом у Другій світовій війні, делегація обласного і міського об'єднань ветеранів Афганістану УСВА у складі Віктора Волошина, Юрія Виноградова і Анатолія Новака прибула в обласний госпіталь ветеранів війни.

ПРЕДСТАВНИКАМ адміністрації передали невеличку нашу спільну допомогу: медичні прилади і витратні матеріали для поточної діяльності персоналу. Начальник госпіталю Олексій Григорук і медичний директор Віктор Ковальов подякували за посильну допомогу, а також розповіли і показали оновлення, які відбулись останнім часом, незважаючи на тяжкі воєнні часи.

Було приємно відчувати і побачити, що про ветеранів війни в Афганістані в госпіталі не забули, а по можливості пропонують пройти курс лікування. Обговорили можливі варіанти планів співробітництва. Привітали один одного зі святом, побажали найкращих перспектив і, звичайно, найкорішого Переможного Миру.

Прес-група ДМОВА УСВА.

НАВЧАЛИ БЕЗПЕЦІ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

На базі комунального закладу позашкільної освіти «Центр позашкільної освіти «ЗМІНА» Криворізької міської ради в рамках Місячника безпеки життєдіяльності відбулось надзвичайно важливе тренінгове навчання для працівників «Дії» під час виникнення надзвичайних ситуацій воєнного характеру. Надання необхідної допомоги».

ЗУСТРІЧ провели майстри виробничого навчання Криворізьких територіальних курсів цивільного захисту та безпеки життєдіяльності (I категорії) – Леся Олександрівна Королькова та Олег Михайлович Рижков – голова Криворізької міської організації Української Співки ветеранів Афганістану.

У ході тренінгу учасників ознайомили з видами надзвичайних ситуацій воєнного характеру, алгоритмом дій у разі повітряної

тривоги, ракетного обстрілу, виявлення підозрілих предметів. Особливу увагу було приділено правилам поведінки під час сигналу «Увага всім! Повітряна тривога!».

Олег Михайлович Рижков продемонстрував наочні матеріали і макети вибухонебезпечних предметів, пояснив, як розпізнати потенційну загрозу та повідомити відповідні служби, а Леся Олександрівна Королькова надала практичні поради з надання не-

обхідної допомоги, зокрема при кровотечах, пораненнях і травмах, які можуть виникнути під час надзвичайних ситуацій.

Практичні поради, наочні приклади та жива взаємодія і спілкування зробили тренінгове заняття максимально корисним і змістовним.

Щиро дякуємо майстрам виробничого навчання Криворізьких територіальних курсів цивільного захисту та безпеки життєдіяльності та Криворізькій міській організації УСВА за професіоналізм, чіткість подачі матеріалу, доброзичливу атмосферу та надзвичайно корисні знання, які, без перебільшення, можуть врятувати життя.

Людмила ЧЕРНИШОВА.

ДОРОГА НА СХІД УКРАЇНИ

ВЕСНА. ТРАВЕНЬ. Дорога на схід України. Велико-Новосілівський напрямок. Відвіз необхідні витратні матеріали нашим захисникам для того, щоб виконання ними бойових задач у складі інженерно-саперного взводу 120-ї окремої бригади сил ТРО ЗСУ було більш якісним і відчутним для супротивника, а їхня вогнева підтримка побратимів ніколи не закінчувалась.

Дякую всім моїм побратимам-ветеранам-«афганцям» і небайдужим мешканцям Верхньодніпровської міської територіальної громади, які причетні до цієї благочинної акції підтримки наших ЗСУ.

Дякую справжнім! Слава Україні!

Анатолій ЛЕЙКО,
голова Верхньодніпровської організації ветеранів війни
в Афганістані УСВА, Дніпропетровська область.

ПОСАДИЛИ ДЕРЕВА МИРУ

За українською традицією щороку навесні у кожному населеному куточку країни проводяться толоки. Павлоград у Дніпропетровській області теж не є винятком.

МІСЦЕВІ ОРГАНИ ВЛАДИ та активні мешканці наших сіл, селищ, містечок і мегаполісів запрошують усіх долучитися та навести лад у місцях загального користування, біля місць свого проживання: у дворах багатопверхівок та біля власних домоволодінь. Звертаються до власників і керівників підприємств усіх форм власності з проханням організувати і провести заходи з благоустрою на прилеглих і закріплених за підприємствами територіях.

Від середини березня у місті Павлограді стартувала і проходить еколого-натуралістична акція «Посади дерево Миру».

Акція ініційована і проходить під патронатом Павлоградського міського голови Анатолія Вершини з метою привернення уваги містян до екологічних проблем, формування дбайливого ставлення до навколишнього природного середовища, роз'яснення важливості збереження природної спадщини, підвищення рівня екологічної свідомості та еко-патріотизму, прагнення берегти природу рідної землі.

До акції долучилися небайдужі

та екологічно свідомі павлоградці, голови ОСББ, ЖБК та інші. Посадка молодих дерев і озеленення території міста має важливе значення. Перш за все зелені насадження значно зменшують наявність пилу й диму у повітрі, відіграють важливу роль своєрідного фільтру, слугують домівкою для птахів та інших представників тваринного і комашиного світу, захищають нас від літньої спеки.

Посадити дерево – це не тільки подарунок планеті, а й кисень для людей. У посадці дерев є щось глибоко символічне. Це сприяння розвитку та підтримка нового життя. Якщо кожен наш містянин висадить дерево, то Павлоград стане затишним і комфортним зеленим містом.

До цієї міської благочинної акції долучилися члени Павлоградської міськрайонної громадської організації «Спілка ветеранів війни в Афганістані, воїнів-інтернаціоналістів» УСВА та учні міського ліцею № 19 на чолі зі своїм директором, учасником бойових дій в Афганістані, кавалером медалі «За відвагу», депутатом міської ради Станіславом Володимировичем Махарию. Наш «екологічний десант» висаджував молоді деревця в парку житлового масиву «Полігон».

Сподіваємось, що в найближчому Переможець, мирному майбутньому, ми будемо разом втішатись затишком і прохолодою від молодих дерев цього парку.

Адміністрація парку і керівництво міської ради висловили подяку учням ліцею, ветеранам війни в Афганістані за цю добру справу і за активну участь у проведенні міської акції.

Микола ЖОВТЮК,
голова Павлоградської міськрайонної громадської організації «Спілка ветеранів війни в Афганістані, воїнів-інтернаціоналістів» УСВА,
особа з інвалідністю внаслідок війни, захисник України.

БІЛЬШЕ БЕЗОПЛАТНИХ МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ

В Україні розширено перелік безоплатних послуг первинної медичної допомоги для ветеранів й ветеранок. Також запроваджено доплати лікарям, котрі надають їх ветеранам, з якими укладено декларації.

ЦЕ ВАЖЛИВИЙ КРОК до якісної медичної підтримки, яка враховує наслідки участі у бойових діях і забезпечує персоналізовану допомогу кожному і кожній, хто захищав Україну.

Скористатися послугами можуть звільнені з військової служби учасники бойових дій та особи з інвалідністю внаслідок війни.

Які саме безоплатні медпослуги можна отримати?

1. Індивідуальний план спостереження та лікування, обстеження, діагностика, профілактичні огляди з урахуванням стану здоров'я ветерана війни, наявних хронічних захворювань, історії хвороби та приналежності до групи ризику.

2. Скринінг на стани, пов'язані із наслідками бойових дій: посттравматичний стресовий розлад (ПТСР), гіпертонічна хвороба, хронічний больовий синдром, хвороби органів травлення тощо.

3. Надання розширених послуг з психологічної допомоги, психотерапії (супровід пацієнтів з ПТСР і відстеження динаміки ПТСР).

4. Скерування за необхідності на консультації з лікарем-психіатром, психологом або психотерапевтом (індивідуальна та групова терапія, сесії когнітивно-поведінкової терапії для роботи з травматичним досвідом, програми управління стресом, тривожністю та депресією), подальший супровід і спостереження.

5. Супровід і лікування хронічних станів і наслідків бойових травм із забезпеченням своєчасного консультування для подальшого лікування (консультації лікаря ортопеда-травматолога, невролога, хірурга тощо). Зокрема, участь у лікуванні хвороб і травм опорно-рухової системи, зокрема артриту, артрозу, травм суглобів, а також станів після ампутації кінцівок, при догляді за протезами та куксами.

6. Виявлення порушень зору і слуху та подальший супровід із забезпеченням своєчасного консультування та лікування відповідними спеціалістами.

7. Участь у розробці та виконанні індивідуального плану реабілітації для пацієнтів з післятравматичними станами. Забезпечення консультації лікаря ФРМ для визначення обсягу реабілітаційних заходів, спеціалізованих вправ для відновлення після травм і захворювань.

8. Призначення лікарських препаратів для лікування хронічного больового синдрому, а також для контролю специфічних неврологічних і психоемоційних розладів.

9. Спостереження та застосування додаткових заходів щодо боротьби з залежностями.

10. Забезпечення консультації соціального працівника щодо доступу до медичних і соціальних послуг для отримання інформаційної підтримки про права ветеранів, можливість отримання

додаткових послуг і пільг, організації взаємодії з волонтерськими та громадськими організаціями для соціальної інтеграції ветеранів, вирішення житлових і матеріальних питань, адаптації до цивільного життя.

Послуги можна отримати за місцем перебування або за допомогою телекомунікацій, якщо це дозволяє стан пацієнта.

Щоб скористатися послугами, потрібно:

1. Мати, або укласти декларацію з сімейним лікарем або терапевтом, який працює у медзакладі, що має договір на участь у проєкті.

2. Надати документи, що підтверджують статус ветерана та особисті дані.

3. Заповнити заяву для отримання медичних послуг.

Уточнити контакти закладу з договором можна в контакт-центрі НСЗУ за безоплатним номером 16-77 або уточнити безпосередньо у свого лікаря.

Як лікарям/медзакладам доєднатися до проєкту?

Медики, які мають декларації з ветеранами, можуть укласти договір із НСЗУ на надання розширених послуг, і відповідно, отримати доплату за допомогою ветеранам і ветеранкам.

Участь у проєкті доступна для комунальних закладів охорони здоров'я, приватних клінік, лікарів-ФОП з ліцензією.

Закликаємо медичні заклади та лікарів доєднуватися!

Експериментальний проєкт реалізується Міністерством у справах ветеранів України разом із Міністерством охорони здоров'я України на виконання Стратегії ветеранської політики, ініційованої Мінветеранів.

ЧАС ЛІКУВАТИ Й ПРОТЕЗУВАТИ ЗУБИ

В Україні триває реалізація проєкту з надання безоплатної стоматологічної допомоги та зубопротезування для захисників і захисниць України.

Необхідні документи:

– паспорт громадянина України;
– облікова картка платника податків або при відсутності – надати серію та номер паспорта;

– посвідчення (учасника бойових дій); особи з інвалідністю внаслідок війни/посвідчення учасника війни та/або військового квиток осіб рядового, сержантського і старшинського складу).

Яку суму покриває програма:

– послуги із зубопротезування – 34966 грн;

– послуги лікування зубів – 24952 грн.

Щоб отримати послугу, необхідно звернутися до медичного закладу, який уклав договір з НСЗУ.

Дізнатися адресу та телефон найближчого законтрактowanego медзакладу можна у контакт-центрі НСЗУ за номером 16-77; самостійно за посиланням: <https://edata.e-health.gov.ua>.

Детальний перелік послуг і відповіді на найпоширеніші запитання дивіться на сайті НСЗУ: <https://service.e-health.gov.ua>.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВЕТЕРАНІВ ЛІКАМИ

Ветерани та ветеранки війни мають право отримати від держави медикаменти безоплатно або з невеликою доплатою. Держава гарантує забезпечення препаратами, які лікують хронічні хвороби, онкологію, розлади психіки, серцево-судинні, судинно-мозкові та інші захворювання.

ЗВЕРТАЄМО вашу увагу, що держава забезпечує медикаментами та медичними виробами у разі вашого стаціонарного або амбулаторного лікування у закладах, законтрактованих НСЗУ.

Що гарантує держава?

Для профілактики та лікування хронічних захворювань ветерани і ветеранки можуть отримати медикаменти через державну програму «Доступні ліки», яку адмініструє Національна служба здоров'я України.

Програма включає препарати для лікування та профілактики інсультів, інфарктів, діабету, глаукоми, мігрени, метаболічних, аутоімунних, запальних та інших хвороб. Їх можна отримати в аптеках, маючи електронний рецепт від лікаря.

Про програму, а також захворювання, по яких відшкодовуються кошти за ліки, читайте на сайті НСЗУ за цим посиланням: <https://contracting.nszu.gov.ua/ogoloshennya-pro-ukladennya-dogovoriv/dostupni-liky>.

На стаціонарному та амбулаторному лікуванні пацієнтам гарантується отримання медичних препаратів з Національного переліку основних лікарських засобів. Цей перелік включає ліки, які рекомендовані Всесвітньою організацією охорони здоров'я, а їх ефективність, безпека і терапевтична дія доведена у світі. Медзаклади закуповують медикаменти самостійно за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів. Національний перелік основних лікарських засобів – це гарантія безоплатного базового лікування.

У Національний перелік основних лікарських засобів входять медпрепарати для лікування онкології, туберкульозу, гепатитів, розладів психіки та поведінки, серцево-судинних, судинно-мозкових й багатьох інших захворювань.

Перелік ліків можна знайти у по-

станові Кабінету Міністрів України, він змінюється та доповнюється щорічно.

Також для забезпечення лікарень медичними препаратами та виробами діє централізована державна закупівля ліків. Їх придбанням займається Міністерство охорони здоров'я через Державне підприємство «Медичні закупівлі України». Для пацієнтів вони також є безоплатними. Це препарати для лікування онкології, серцево-судинних захворювань, ЦДП, розсіяного склерозу та інших хвороб. Щодо медвиробів, то їх номенклатура дуже широка – від катетерів і бінтів до штучних судинних клапанів й хірургічних інструментів.

Перелік безоплатних ліків та медвиробів дивіться на сторінці ДП «Медичні закупівлі України» за посиланням <https://mpr.gov.ua/uk/patients/catalog>. Крім того, зазначимо, що у різних містах та областях діють місцеві соціальні програми із забезпечення мешканців безоплатними ліками. Найчастіше це препарати для важкохворих пацієнтів, а також тих, хто має рідкісні захворювання. Щоб дізнатись, які медикаменти можна отримати за цими програмами, варто звернутися до органів місцевого самоврядування.

Як скористатись своїм правом отримати безоплатні ліки?

Програма «Доступні ліки» діє через електронний рецепт, який ветеран або ветеранка можуть отримати на прийомі у сімейного лікаря або терапевта. Вкотре нагадаємо про обов'язкове укладення декларації з сімейним лікарем.

Під час прийому медичний працівник поінформує вас щодо можливості отримати ті чи інші ліки за програмою. Після цього сімейний лікар сформує електронний рецепт і на ваш мобільний телефон надішле sms-повідомлення з номером та унікальним кодом погашення. В аптеці необхідно надати ці реквізити і фармацевт запропонує

наявні лікарські засоби. Скористатись електронним рецептом можна впродовж 30 днів (наркотичні засоби – протягом 10 днів).

Як повинен діяти пацієнт (маршрут пацієнта), щоб отримати «Доступні ліки», дізнайтесь на сайті НСЗУ за посиланням <https://contracting.nszu.gov.ua/ogoloshennya-pro-ukladennya-dogovoriv/dostupni-liky/likuvannya-ta-li-karski-zasobi>.

У разі госпіталізації лікар має зробити призначення, але доцільно поцікавитись чи входять у нього ліки з Національного переліку основних лікарських засобів. Цими медпрепаратами пацієнти мають забезпечуватись на весь період лікування. Якщо той чи інший лікарський засіб не входить до Нацпереліку, то поцікавайтесь його аналогом, який можуть надати за рахунок держави.

Також лікар повинен повідомити про наявність місцевих програм забезпечення пацієнтів ліками. Практично кожне місто має відповідну цільову програму. Якщо цю інформацію вам не надали, то її можна отримати у Департаментах охорони здоров'я місцевих органів влади.

Перевірити наявність препаратів у лікарні можна на інформаційних дошках закладу, на офіційному сайті лікарні у відповідному розділі, а також на порталі «Є ліки» за посиланням <https://eliky.in.ua/>.

Наполягайте на своєму праві отримати ліки безоплатно. Якщо у вас вимагають гроші за медпрепарати або медвироби, які держава вже купила, то: – зверніться до головного лікаря або керівника лікарні для отримання пояснень;

– зареєструйте скаргу в канцелярії медзакладу (не забудьте записати вхідний номер документа);

– залиште скаргу у міському або обласному департаменті охорони здоров'я.

З питаннями та скаргами щодо неналежного надання медичних послуг звертайтеся до Національної служби здоров'я України за телефоном 16-77 або заповніть онлайн-форму за посиланням <https://service.e-health.gov.ua/gromadyanam/osobistij-prijom/citizen-form>.

Храм душі нашої

ПРОТИСТОЇМО ПОДВИГОМ І МОЛИТВОЮ

мрія...

За час служби в медевакуації я вивозив із зони бойових дій десятки бійців з ампутаціями кінцівок, десятки, чи не сотні, посічених осколками... Віз в авто і тих, хто мав поранення несумісні з життям. Тому сьогодні я розумію сльози моїх вчителів... Сьогодні я розумію їх благоговіння перед вагітними, молодими, щасливими. Благоговіння перед життям.

Ми приїздили у велике місто з «бойових», щоб випити кави. Не в каві була справа. Вона була в нас під землею недалеко від Суджі. Проте ми їхали в місто на каву, щоб побачити життя, щоб почути слова вдячності, щоб відродити в собі почуття благоговіння до життя ближнього.

Тільки заглядаючи в очі смерті, розумієш всю цінність життя...

Ми в ці дні вшановуємо подвиг тих, хто зупинив фашизм і нацизм. І в усі дні шануємо тих, хто захищає нас від сучасних (раш)-измів. Бо їх подвиг неоцінений, адже за кількістю та якістю озброєння, ймовірно, вже перевершено війну на території України в 1941–1945 роках. Тому мій поклон сучасним героям.

Супротивники опираються на міць своєї бронетехніки, а ми свою надію покладемо на Правду Божу.

1171 добу ми протистоїмо орді подвигом Сил оборони України та молитвою за мир і перемогу.

Недостойний, проте вдячний отцю Петру Влодеку за навчання.

Сергій ЮЩИК,
волонтер, настоятель
Афганського храму,
проректор Київської
духовної академії і семінарії.

СТРАШЕНО хотілось репостити гарні фото з привітанням Дня Перемоги над фашизмом... Ці травневі дні колись ми відзначали досить масштабними Хресними ходами та панахидами. І в ці дні особисто надихався прикладами та сльозами своїх вчителів: прот. Петра Влодека, прот. Валентина Негоди, прот. Адама Бровчука та інших. Ми поклали квіти пам'яті полеглих у Другій світовій війні та говорили про мир і перемогу, й зовсім не усвідомлювали святість цих слів: Мир і Перемога. Мало того, ми мило посміхалися, коли старенькі люди бажали усім лише мирного неба над головою, мовляв, чи не могли б щось оригінального побажати...

Але не сьогодні... Ці слова і побажання не просто набувають значення, вони набувають ваги. І вага цих слів найбільша, бо наповнена не просто важкими предметами, а кров'ю наших захисників і співвітчизників.

Сучасна війна – це не фільми «Лють», «З міркувань совісті», «Врятувати рядового Раяна», чи «В бій ідуть одні старики», «Штрафбат» та інші... Тут нема екшена.

Тут смерть: несподівана, невідома, нагла, жорстока, страшна. Якщо минулого року я мав евакуаційний виїзд за 1 км від російських позицій, то цієї весни навіть за 10 км від лінії бойового зіткнення вся твоя увага зосереджена на прагненні покинути зону смерті, бо щомиті хтось, дивлячись в екран монітора, готовий насолоджуватись твоєю смертю... Та й загалом, якщо 12 років тому слова Мир і Перемога були для мене пафосом, то сьогодні – це мій біль, сльози, молитва і

Пам'ять

ЗАВЖДИ У НАШИХ СЕРЦЯХ

У селищі Велика Березовиця на Тернопільщині урочисто відкрили дошку в пам'ять про полеглого героя – ветерана-«афганця», командира відділення 35-го окремого стрілецького батальйону Казмірчука Валерія Феофановича, який загинув 16 квітня 2023 року на Донеччині біля міста Часів Яр, боронячи Україну від російського агресора.

МЕМОРІАЛЬНУ ДОШКУ відкрито з ініціативи дочки полеглого героя Вікторії на фасаді будинку, де він проживав. Місцеві священники відслужили панахиду за упокій душі Валерія та всіх полеглих воїнів.

Ветерани-«афганці» та ветерани 35-го окремого стрілецького батальйону відвідали могилу полеглого воїна на Алеї Героїв Микулинського кладовища у Тернополі та спільною молитвою і покладанням квітів вшанували його пам'ять. Полеглий бойовий побратим буде завжди живий в наших серцях і думках...

Василь КОГУТ,
перший заступник голови
Тернопільської обласної організації УСВА.

УКРАЇНА ПАМ'ЯТАЄ

1939 – 1945

ВАЖКИЙ І ТРИВАЛИЙ ШЛЯХ ВІД ВІЙНИ ДО МИРУ

80 років тому, травневими днями і ночами 1945 року, нарешті завершилися битви Другої світової війни в Європі. Головні сили фашистського блоку були розгромлені, їхні залишки – капітулювали.

Підписання капітуляції фельдмаршалом Кейтелем. Берлін-Карлсхорст, 9 травня 1945 року.

Маршал Радянського Союзу Толбукін Ф. І. та генерал-лейтенант Джеймс Геммел (Великобританія).

Угоду про перемир'я з Угорщиною було підписано 20 січня 1945 р. За дорученням урядів СРСР, США, Великобританії її підписав Маршал Радянського Союзу Ворошилов К. Є. Але бої за визволення Угорщини закінчилися тільки в квітні 1945-го, а окремі частини угорської армії на території Австрії воювали до 8 травня 1945 р.

Усі ці угоди про перемир'я, скоріш за все, можна віднести до почесної капітуляції, тому що військові частини не роззброювалися, а підпорядковувалися командуванню союзників і спрямовувалися на бойові дії проти Німеччини, держави визнавалися такими, що спільно воюють з Німеччиною.

Акт про капітуляцію Німеччини був підписаний 7 травня 1945 р. у Реймсі (Франція) в 02.41 за центральнотимчасовим часом. Капітуляцію прийняли від США і Великобританії генерал-лейтенант Уолтер Беддел Сміт (США), а від СРСР – генерал Суслупаров І. А., який не мав на те повноважень. За вимогою радянського керівництва процедура підписання Акту про капітуляцію Німеччини перенесли до Німеччини, було підвищено статус підписанта з боку СРСР.

Остаточний Акт про капітуляцію Німеччини було підписано 9 травня 1945 р. в 00.43 від СРСР Маршалом Радянського Союзу Жуковим Г. К., від США і Великобританії – Головним Маршалом авіації Артуром Теддером.

Але процеси остаточного юридичного завершення Другої світової війни та її наслідків тривають до наших часів.

Відповідно до рішення Потсдам-

ської конференції 1945 року проекти мирних договорів підготувала Рада міністрів закордонних справ СРСР, США, Великобританії та Франції, а також їх було розглянуто на Паризькій мирній конференції 1946 року.

Паризькі мирні договори 1947 року було підписано у столиці Франції 10 лютого 1947 року між державами-переможцями у Другій світовій війні 1939–1945 рр. і колишніми союзниками Німеччини в Європі – Італією, Румунією, Болгарією, Угорщиною та Фінляндією. Паризькі мирні договори набули чинності 15 вересня 1947 року. Договір із кожною з п'яти держав було підписано тими державами-переможцями, які перебували з нею у стані війни.

На Паризькій конференції 10 лютого 1947 року виробити мирний договір із Німеччиною союзникам не вдалося.

Проблеми, що виникли, вдалося розв'язати в 1969–1974 рр., коли ФРН визнала непорушність кордонів по Одеру-Нейсе і встановила дипломатичні відносини з НДР.

Договір про остаточне врегулювання щодо Німеччини (також відомий, як «Договір 2+4» або Московський договір) – державний договір, укладений між СРСР, США, Великобританією, Францією, а також Німечкою Демократичною Республікою і Федеративною Республікою Німеччина в Москві 12 вересня 1990 року. Набрав чинності 15 березня 1991 року. Але він зберіг низку обмежень суверенітету Німеччини.

Таким чином, Німеччина залишається країною з обмеженим суверенітетом і жодна з держав-переможниць досі не має з Німеччиною мирного договору. Німецьке питання залишається невирішеним.

ВETERАНИ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ – ГЕРОЇ УКРАЇНИ

За часи незалежності в Україні у публічній сфері змінюються оцінки подій і осіб, які брали участь у Другій світовій війні. Але подвиги народу і армії в бойових діях і важкій праці в тилу було достойно відзначено: у перші роки незалежності було прийнято Закон України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» – найкращий на теренах колишнього СРСР. Усі учасники бойових дій у Другій світовій війні нагороджені відзнаками незалежної держави – орденами Богдана Хмельницького і «За мужність». Усі військовослужбовці отримали неодноразово підвищення у військовому званні, в тому числі в запасі та у відставці, всі старші офіцери – Герої Радянського Союзу стали генералами.

Звання Герой України з врученням ордена «Золота Зірка» за подвиги, здійснені у Другій світовій війні у 1941–1945 роках, було присвоєно дев'ятьом ветеранам, про яких розповідаємо сьогодні.

Звання Герой України з врученням Ордена Держави за видатні трудові подвиги у повоєнний час було присвоєно 23 ветеранам війни.

Звання Герой України – державна нагорода України – найвищий ступінь відзнаки, якою нагороджують за здійснення видатного героїського вчинку або за трудовий подвиг. Особі, якій надано звання Герой України, вручається орден «Золота Зірка» за видатний героїський вчинок або Орден Держави – за трудовий подвиг та єдина мініатюра цих орденів.

БЕРЕЗНЯК Євген Степанович – український радянський педагог і письменник, радянський військовий розвідник, ветеран Другої світової війни, кандидат педагогічних наук (1968), генерал-майор.

У 1941–1945 – учасник Другої світової війни.

3 жовтня 1941 року – зв'язковий Петропавлівського підпілля Дніпропетровської області України. У 1943–1944 – навчався в школі ГРУ ГШ.

3 серпня 1944 по лютий 1945 року – керівник групи військових розвідників «Голос», яка діяла на території Польщі, здобула й передала радянському командуванню інформацію, що сприяла збереженню міста Кракова від знищення ворогом. Про ці події знято кінофільми: «Майор Вихор» (СРСР), «Врятувати місто» (Польща), документальні фільми: «Тепер їх можна назвати» (СРСР), «Операція «Голос» (Польща), «Майор Вихор. Правда історія».

БЕРЕСТ Олексій Прокопович – український та радянський військовий, учасник німецько-радянської війни, Герой України (2005, посмертно). Лейтенант Червоної Армії, який встановив разом з Михайлом Єгоровим і Мелітоном Кантарією Прапор Перемоги на даху німецького Рейхстагу о 21.50 30 квітня 1945 року, але за життя звання Героя не отримав.

У жовтні 1939 року пішов добровольцем у Червону Армію.

3 22 червня 1941-го Олексій Берест воює проти німецьких загарбників як зв'язковець, з 1942-го – командир відділення. 3 грудня 1943-го по вересень 1944-го – навчання в Ленінградському військово-політичному училищі. Після випуску був направлений на 1-й Білоруський фронт, у 756-й стрілецький полк 150-ї стрілецької

дивізії. Його призначили заступником з політчастини командира батальйону, яким командував капітан С. Неустров. О. Берест брав участь у боях за Польщу, на річці Одер, в боях за Берлін.

ВАСИЛИШИН Михайло Іванович – Герой України, воїн-кулеметник. 1944 року мобілізований до Червоної Армії. За героїчний вчинок при форсуванні річки Одер у січні 1945 року Михайлу Івановичу Василю було присвоєно звання Героя Радянського Союзу. Але помилково, через біографічну плутанину, його нагорода дісталась іншому Михайлові Івановичу Василю, який служив у тому самому полку. Відомо це стало лише 1984 року. Розв'язати цю проблему вдалося лише 3 травня 2006 року, коли Президент України Віктор Ющенко підписав указ про надання Михайлові Василю посмертно звання «Герой України» з удостоєнням ордена «Золота Зірка».

ГЕРАСИМОВ Іван Олександрович – генерал армії, військовий і громадський діяч, голова ради Організації ветеранів України (з 1991). Депутат ВР СРСР VIII–XI скликань (у 1973–1989 роках). Народний депутат Верховної Ради України.

У 1940–1945 роках – командир взводу

Одеського військового округу, командир танкової роти Південного і Південно-Західного фронтів, командир танкового батальйону Північно-Кавказького фронту, командир танкового полку Воронезького, 1-го Українського фронту, начальник штабу танкової бригади 2-го Далекосхідного фронту.

ДЕРЕВ'ЯНКО Кузьма Миколайович – генерал-лейтенант. Герой України (2007, посмертно). Від 1941 року – начальник розвідувального відділу Північно-Західного фронту. Особисто очолював розвідку і бойові операції в тилу німців. Від травня 1942 року – начальник штабу 53-ї армії. Улітку 1943-го воював у складі Степового фронту, брав участь у Курській битві й визволенні Харкова (1943). Від січня 1944-го – начальник штабу 4-ї гвардійської армії 2-го Українського фронту та 3-го Українського фронту. Керував бойовими діями під час Корсунь-Шевченківської операції, Яссько-Кишинівської наступальної операції (1944), Будапештської наступальної операції (1944–1945) та Віденської наступальної операції (1945).

У червні 1945 року був переведений на Далекий Схід на посаду начальника штабу 35-ї армії. У липні був призначений представником радянського Верховного Головнокомандування при штабі об'єднаних союзних військ на чолі з американським генералом Д. Макартуром, які вели війну з японськими військами на Тихому океані.

2 вересня 1945 року генерал-лейтенант Кузьма Дерев'янка на борту американського лінкора «Міссурі» в Токійській затоці підписав від імені СРСР Акт капітуляції Японії.

МАРКУС Тетяна Йосипівна – учасниця антинацистського підпілля у місті Києві у 1941–1943 роках, Герой України (2006, посмертно). Вона була зв'язковою і членом диверсійно-винищувальної групи. За час своєї діяльності знищила кілька десятків німецьких солдатів і офіцерів. 22 серпня 1942 року була схоплена гестапівцями. Протягом п'яти місяців її піддавали в гестапо жорстоким тортурам, але дівчина нікого не видала. 29 січня 1943 року вона була розстріляна.

МОМОТЕНКО Олександр Іванович – український радянський діяч, військовий, учасник Другої світової війни. 3 грудня 1941 року – в Червоній Армії. Служив у повітряно-десантних військах. Визволяв рідне місто Новий Буг від німців. У 1944

Звання Герой України з врученням Ордена Держави за видатні трудові подвиги у повоєнний час було присвоєно 23 ветеранам війни, зокрема учасникам бойових дій і трудівникам тилу в період Великої Вітчизняної війни, жертвам війни та нацистських переслідувань. Серед них два двічі Героя соціалістичної праці Моторний Д. К., Патон Б. Є., шість Героїв соціалістичної праці: Гнатюк Д. М., Гончар О. Т., Костюк П. Г., Мала Л. Т., Митропольський Ю. О., Шалімов О. О., а також Венедиктов Л. М., Возницький Б. Г., Гулий М. Ф., Загребельний П. А., Китаистий Г. Т., Колесса М. Ф., Лук'яненко Л. Г., Муравський П. І., Роїк В. С., Руденко М. Д., Сікорський М. І., Силин О. О., Сташис В. В., Тронько П. Т., Юхновський І. Р.

3 2 грудня 2002 року до комплексу нагород орденів «Золота Зірка» і Держави, звання Герой України передбачена єдина мініатюра цих орденів.

Нагадаємо, що 15 травня 1988 року розпочалося остаточне виведення радянських військ з Афганістану – важливий крок до завершення ще однієї війни.

році в районі Бендер Олександра Момотенка було важко поранено. За часи незалежності України – беззмінний голова Миколаївської обласної організації ветеранів.

СУШКО Лука Григорович. 3 жовтня 1941 року – в 21-й танковій дивізії Ленінградського фронту. 3 січня 1942-го – командир розвідки 104-ї окремої танкової бригади. 3 січня 1943-го – заступник начальника штабу з розвідки. 3 1944-го – начальник штабу 105-го танкового полку. 3 січня 1945-го – заступник командира 84-го гвардійського танкового полку 6-ї танкової армії. 4 квітня 1945 року – представлений до присвоєння звання Героя Радянського Союзу (подання не реалізоване з невідомої причини).

ШАПІРО Анатолій Павлович – учасник Другої світової війни, командир окремого стрілецького батальйону 100-ї стрілецької дивізії, учасник визволення концентраційного табору Аушвіц 27 січня 1945 року. Герой України.

ПАМ'ЯТІ ТОВАРИША

Пішов з життя мужній офіцер, досвідчений журналіст і надійний друг

СІЧЕВИЙ Валерій Михайлович.

У 1981–1982 роках він виконував інтернаціональний обов'язок в Афганістані на посаді старшого інженера по авіаційному обладнанню 50-го окремого змішаного авіаційного полку. 18 травня 1982 року зазнав тяжке поранення.

Незважаючи на інвалідність, продовжував службу на різних посадах, у 1995 році був звільнений з лав Збройних Сил України у званні підполковника.

З 1996 року працює в Українській Спільноті ветеранів Афганістану (воїнів-інтернаціоналістів) на посаді начальника редакційної групи, редактора газети «Третій тост». Висока професійна підготовка і великий життєвий досвід, чесність і порядність дозволили Валерію Січевому зайняти гідне місце у ветеранському середовищі, він нагороджений багатьма почесними відзнаками.

Висловлюємо щирі співчуття родині і близьким Валерія Михайловича.

Правління УСВА.

СПРАВЖНІЙ ОФІЦЕР, КОЛЕГА, ДРУГ

Нагородний знак і посвідчення до почесного звання «Заслужений журналіст України» В. М. СІЧЕВОМУ вручає голова УСВА С. В. ЧЕРВОНОПИСЬКИЙ.

У ТРАВНІ 1982 року в Черкаси надійшла трагічна звістка на типовому бланку зі стандартним для того часу змістом про те, що капітан Січевий Валерій Михайлович, вірний військській Присязі, виконуючи бойове завдання, загинув в Афганістані.

Рідні Валерія з сумом і напружено з дня на день чекали прильоту «Чорного тюльпану» з «вантажем 200», але він все не прилітав.

Коли терпець урвався, батько звернувся до командування та отримав відповідь, що після тяжкого поранення капітан Січевий перебуває на лікуванні в Ташкенті в госпіталі Турк ВО.

Куля душманського снайпера понівечила тіло відважного офіцера, але не зламала його стійкості і мужності.

Після тривалого лікування В. М. Січевий на поліг на продовженні військової служби, отримав відповідний дозвіл, і лише у 1996 році в звільненні підполковника вийшов на військову пенсію.

Але він не збирався відпочивати і звернувся до Української Спільноти ветеранів Афганістану щодо працевлаштування. Йому запропонували очолити редакційну групу газети ветеранів «Третій тост», яка у ті часи переживала значні складнощі.

Валерій Михайлович за допомогою колег справився з непростим завданням, опанував

нову спеціальність, став головним редактором ветеранської газети, редакційна група мінімальної чисельності за понад чверть століття жодного разу не допустила несвоечасного виходу всеукраїнського ЗМІ.

Громадянський подвиг В. М. Січєвого було по достоїнству відзначено. За поданням УСВА Валерій Михайлович був нагороджений орденом «За мужність» третього ступеня, йому присвоєно почесне звання «Заслужений журналіст України», він став повним кавалером вищих нагород УСВА.

Завжди поруч з Валерієм Михайловичем у всіх складних ситуаціях була його Берегиня – жінка Галина. Вони виростили й виховали двох синів і трьох онуків.

Лише у другій половині 2021 року, реально оцінивши стан власного здоров'я, Валерій Михайлович вирішив скористатися правом на відпочинок і поселився в Ірпені.

«Ірпінська благодать» тривала недовго і опинилася на прямій руйнівного удару підступного агресора. Евакуація до Данії залишила добре враження від турботи персоналу й ставлення місцевих жителів до українських біженців і осіб з інвалідністю внаслідок війни.

Але Валерій Михайлович повернувся на Батьківщину, вже назавжди...

Спорт

НАГОРОДИ ВІД «АФГАНЦІВ»

На базі ліцею №2 імені Миколи Заліпи Ратнівської селищної ради відбулась Спартакіада серед допризовної молоді восьми команд закладів освіти місцевої громади.

військовослужбовцями 2-го відділу Ковельського РТЦК і СП.

Сергій ФІЛІПЧУК,
голова Ратнівської РО ВОСВА.

РАТНІВСЬКА районна організація Волинської обласної Спільноти ветеранів Афганістану долучилась до організації, було придбано нагородну атрибутику, зокрема, і медалі, якими нагороджено учасників.

Переможцем змагань став Ратнівський ліцей №2 ім. М. Заліпи, на другому місці – Корнеліський ліцей ім. В. Корнелюка, на третьому – Здомишельський ліцей.

Усі призери нагороджені дипломами, медалями та цінними подарунками, а переможці – ще й перехідним кубком.

На території стадіону діяла виставка зброї та спорядження для рятувальних робіт, організована спільно з працівниками ДСНС і

ЗМАГАННЯ ВЕТЕРАНСЬКИХ РОДИН

Після тривалої перерви, яка була пов'язана з ракетною атакою ворога по Кривому Рогу і ліквідацією її наслідків, продовжили наші міські «VETERANS FAMILY GAMES 2025».

У КРИВОМУ РОЗІ це вже третій сезон таких спортивних змагань, і він став ще більш масовим, на участь зареєструвалось більше двохсот ветеранів і членів їхніх родин. Були змагання з веслування на тренажерах і настільного тенісу.

Ветеранів-«афганців» на них представляло ветеранське подружжя Раїса Давудова і Юрій Колесник.

Цього року заплановано 25 стартів з 17 видів спорту. Планується, що змагання відбуватимуться кожні два тижні й закінчатись аж наприкінці грудня 2025 року.

Головна мета організаторів – це психологічна, фізична і спортивна реабілітація. Займатись фізичною

культурою і спортом з друзями й однодумцями, разом зі своїми дружинами і дітьми значно краще, аніж сидіти вдома і сходити з глузду, дивлячись у телефон чи інші гаджети й читаючи останні новини.

Наше місто має унікальні програми, які націлені на допомогу, підтримку та реабілітацію ветеранів війни, захисників і захисниць України.

Зареєструватися на участь у «VETERANS FAMILY GAMES Кривий Ріг-2025» і побачити графік змагань можна через гугл-форму за посиланням: <https://docs.google.com/.../1FAIpQLSfcBfSEsUZ6.../closedform>. Довідки, запитання, інформація за тел. +380 98-605-20-25.

До речі, переможці цього року за рахунок місь-

кого бюджету отримають грошову винагороду у розмірі 5 тис. грн за перше місце, за друге – 3 тис. грн і за третє місце – 1 тис. грн.

Юрій КОЛЕСНИК,
учасник бойових дій в Афганістані,
голова міської громадської організації осіб з інвалідністю внаслідок війни «Форпост» УСВА.

ТТ

ТРЕТІЙ ТОСТ
Ідентифікатор медіа
R30-03455.

Газета заснована у липні 1991 року

ЗАСНОВНИК: УКРАЇНСЬКА СПІЛКА ВЕТЕРАНІВ АФГАНІСТАНУ (ВОЇНІВ-ІНТЕРНАЦІОНАЛІСТІВ)

РЕДАКЦІЯ НЕ ЗАВЖДИ ПОДІЛЯЄ ПОЗИЦІЮ АВТОРІВ І НЕ МАЄ МОЖЛИВОСТІ ПОВЕРТАТИ РУКОПИСИ. ЛИСТУВАННЯ З ЧИТАЧАМИ – НА СТОРІНКАХ ГАЗЕТИ. ЗА ТОЧНІСТЬ І ДОСТОВІРНІСТЬ ВИКЛАДЕНИХ ФАКТІВ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ НЕСЕ АВТОР.

НАША АДРЕСА:

01054, М. КИЇВ, ВУЛ. ЯРОСЛАВІВ ВАЛ, 36Е.

ТЕЛ. 272-47-45, ФАКС 272-50-42.

E-MAIL: USVA2007@UKR.NET

САЙТ: WWW.USVA.ORG.UA

ГАЗЕТУ ВІДПРУКОВАНО У ДРУКАРНІ

ФОП КЛЮЧУК С. М., МІСТО ЧЕРНІВЦІ,

ВУЛ. ЗАВОДСЬКА, 37.

Тираж 2000. Зам. 505.

ІНДЕКС 30224.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

9 786177 229352